

COMPAREIXENÇA DEL CENTRE DELÀS EN LA COMISSIÓ D'EXTERIORS, RELACIONS INSTITUCIONALS I TRANSPARÈNCIA DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

18 de juliol de 2019

Bona tarda senyores i senyors diputades, com a coordinador del Centre Delàs vull agrair-los la seva invitació a comparèixer en aquesta comissió per a informar sobre les activitats i les propostes del Centre Delàs d'Estudis per la Pau.

El Centre Delàs va néixer en el marc de Justícia i Pau l'any 1999 com a resultat del treball desenvolupat des del 1988 per la Campanya Contra el Comerç d'Armes (C3A).

Des de febrer de 2010 té personalitat jurídica pròpia i treballa com un Centre d'Investigació sobre temes relacionats amb el desarmament i la pau.

Som una entitat d'anàlisi de la pau, la seguretat, l'armamentisme i el militarisme a casa nostra a l'Estat i al món.

Al Centre Delàs hi som al voltant de 40 voluntàries activistes i investigadores amb una seu central a Barcelona, però amb delegacions i grups a Molins de Rei, Sant Cugat del Vallès, València, Granada, Donosti i Madrid, on hi treballem en col·laboració amb els moviments socials per la pau locals.

Tenim també una presència internacional reforçada amb la presència permanent de l'ENAAT a Brussel·les per fer lobby a les institucions de la UE contra la fabricació i exportació d'armes europees,

i treballem com a oficina descentralitzada a Barcelona amb les oficines de Berlin i Ginebra de l'International Peace Bureau, entitat guardonada amb el Premi Nobel per la Pau el 1917, que representa a més de 300 entitats pacifistes de 70 països dels cinc continents; som membres del War Resisters International i col·laborem amb entitats de reconegut prestigi, com el SIPRI, a qui assessorem en matèria d'indústria militar i despesa militar espanyoles.

També participem activament a les campanyes internacionals per la pau més rellevants del moment: Stop Killer Robots, la Campanya Internacional per l'Abolició de les Armes Nuclears; i impulsem i coordinem la Campanya Global sobre la Despesa Militar amb activitats i partners a més de 40 països dels cinc continents.

i som impulsors de la campanya Banca Armada en fase d'expansió internacional amb Banche Armate d'Itàlia i Don't bank on the bomb i Stop Explosive Investment, aquestes últimes gestionades des dels Països Baixos.

Al Centre Delàs analitzem i estudiem amb profunditat polítiques i mesures de tot tipus que ens allunyin de la guerra i de l'ús de la violència armada per qualsevol que sigui el motiu.

Després de vint anys de recerca i activisme, els membres del Centre contribuïm tant com podem a la construcció d'una narrativa de pau i seguretat sota el prisma de la cultura de pau i la noviolència.

L'especialitat del Centre Delàs és l'anàlisi del Cicle Econòmic Militar, o Cicle Armamentista, és a dir, aquell procés pel qual es decideix i crea el consentiment per destinar recursos públics per a mantenir estructures militars i armades, una indústria que subministri i exporti armes, uns bancs que els financen i una política de relacions exteriors en que les operacions militars, on es gasten les armes, siguin habituals.

Ho fem amb publicacions de tot tipus, però també amb el tractament i divulgació de les dades relacionades amb armamentisme i militarisme a casa nostra a través de la Base de Dades del Cicle Econòmic Militar, l'única base de dades on es pot trobar la despesa militar espanyola, les exportacions d'armes espanyoles, la indústria militar catalana i espanyola, el finançament de les empreses d'armes i aspectes quantitius relacionats amb les forces armades i gènere i militarisme.

Cal que sumem esforços ara més que mai, tenint en compte un context global actual en el que hi ha desenes de conflictes armats i una renovada cursa armamentista en la que no sols participen els EUA i Rússia, sinó també les noves grans potències emergents Índia, Xina i Brasil, als que cal sumar Aràbia Saudita, EAU a l'Orient Mitjà, la militarització subvencionada pels EUA d'Israel i Egipte, l'expansió del militarisme i armamentisme a l'Àsia Pacífic, on Japó, Corea del Sud, i diversos països del Sud-est asiàtic apareixen en els primers llocs de despesa militar del món.

Un militarisme al que cal afegir l'expansió dels nacionalismes populistes, que amb lideratges com els de Trump, Bolsonaro, Duterte, Putin, Le Pen i Salvini, entre molts altres, expandeix una ideologia i maneres de fer política pròpies de períodes previs a les grans comtesses bèl·liques mundials del segle XX.

Vivim un moment històric en el que, si no rectifiquem, es donaran tots els elements necessaris previs a nous conflictes armats, repressió, persecució de la dissidència i retallades en drets i llibertats, així com violència d'estat, que pensàvem que havíem deixat enrere.

És especialment alarmant el desprestigi d'una comunitat internacional vinguda a menys, on el multilateralisme es veu una inútil càrrega, que ens aboca a unes relacions internacionals tancades al diàleg i l'intercanvi, però que no qüestiona la ferotge globalització neoliberal i financera que va provocar la crisi global del 2008 que ha donat ales als moviments polítics més reaccionaris de tot el món.

Estem construint un món on es criminalitza a qui es veu obligat a marxar de casa seva per la guerra, la repressió i la pobresa i a qui els ajuda, s'aplaudeix a qui ven les armes als exèrcits que els llancen les bombes de les que han de fugir.

Catalunya, com bé diu la Llei 21/2003, de 4 de juliol, de foment de la pau, l'Administració de la Generalitat i els ens locals, d'acord amb les competències respectives, ha d'actuar en qüestions sobre la solució pacífica dels conflictes, l'ensenyament i l'educació per la pau, la presència a mitjans o el foment del desarmament global.

Cal que recuperem l'esperit i les propostes concretes de la Moció 55/XI del Parlament de Catalunya de 13 de juliol de 2016 en virtut de la qual es va aprovar donar-li a les propietats militars usos civils; no fer actes d'exaltació militar, com les desfilades, les maniobres militars a espais civils, la presència d'avions de combat a exposicions aèries, evitar la presència de l'exèrcit a espais educatius, i no donar ajudes a la indústria militar a Catalunya.

Des del Centre Delàs els hi proposem que la Comissió d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència del Parlament Català treballi per desarmar i desmilitaritzar les polítiques de seguretat i defensa a casa nostra, a l'Estat, Europa i arreu.

En concret, els hi demanem:

- **Contribuir a la reducció de la despesa militar**, ja que és l'inici de tot cicle armamentista i del negoci que aquest comporta. A Espanya la despesa militar real anual és actualment de 20 mil milions d'euros, l'1,67% del PIB i el 4,4% del pressupost total, amb una clara tendència de creixement els últims anys.

Aquesta quantitat és el doble del què el Govern espanyol admet i porta en pressupostos per debatre al Congrés dels diputats. El Centre Delàs fa un càlcul anual de la despesa militar real espanyola seguint el criteri de la pròpia OTAN amb alguns conceptes afegits relacionats amb el deute militar i les diferències entre la despesa inicial i l'efectivament liquidada, que de manera recurrent es refereixen principalment al cost de les operacions militars a l'exterior.

Espanya dedica amb el pressupost que ara coneixem 54,6 milions a despesa militar al dia i 428€ per habitant en l'any. És a dir, Catalunya, per la part que li toca, pot estar destinant més de 3.000 milions d'euros a pressupostos militars cada any.

Sàpiguen vostès que l'objectiu d'arribar al 2% del PIB de despesa militar promoguda per l'OTAN i els EAU no són fruit de cap estudi basat en les necessitat de seguretat del nostre país, és simplement una xifra arbitrària per tractar d'augmentar els pressupostos militars perquè puguin revertir en més diners per comprar més armes d'empreses d'Europa i dels EUA, els principals fabricants d'armament del món.

Proposem que obrin un debat sobre la pertinència, utilitat i eficiència e les despeses militars espanyoles, i que identifiquem qui es beneficia del negoci armamentístic.

- **Reduir les exportacions d'armes.** Els demanem treballar per una aplicació rigorosa i efectiva de la legislació existent sobre el control de les exportacions d'armes, La Llei 53/2007, de 28 de desembre de 2007, sobre el control del comerç exterior de material de defensa i de doble ús, la Posició Comuna 2008/944/PESC per la qual es defineixen les normes que regeixen el control de les exportacions de tecnologia i equipaments militars, de 8 de diciembre de 2008, i del Tractat sobre el Comerç d'Armes de 2013, per evitar que la venda d'armes espanyoles puguin contribuir a la guerra o a qualsevol violència.

Espanya apareix any rere any entre els set primers exportadors d'armes del món, havent-hi multiplicat per 10 les exportacions realitzades en tan sols una dècada.

Això no és casualitat, el Govern espanyol ha invertit molt en que això sigui així. Ajudes a la R+D militar i la implicació de l'executiu en la consecució de contractes concrets d'exportacions, són tan sols algunes de les moltes maneres en què els governs espanyols han promogut la indústria militar.

Els demanem que des de Catalunya es proposin encara més eines per a una interpretació més correcta de la legislació sobre exportació d'armes.

Hem de proposar ampliacions i millores de la legislació espanyola ja existents a altres països de la Unió Europea on hi ha més transparència i detall en la informació sobre exportacions d'armes, criteris més restrictius per l'autorització d'exportacions d'armes.

- **Evitar la producció d'armament a casa nostra.** Catalunya es també productora d'armament. Els animem a visitar el Mapa Interactiu "La indústria militar i de seguretat a Catalunya" on podran trobar 47 empreses que fabriquen productes i tecnologies militars destinades a la fabricació d'armament a casa nostra.

Des de Catalunya contribuïm a la fabricació d'avions de combat i bucs de guerra, entre altres. És més que probable que a Catalunya es produeixin components dels avions que avui dia bombardegen Iemen. Qui ens assegura que no seran utilitzats contra població civil, com segons Nacions Unides està passant ara al Iemen?

Caldria que aquest Parlament sàpiga exactament quin armament es fabrica a Catalunya i on és venut.

A més, cal que fem una anàlisi rigorosa de les rutes de les armes que venen de tot l'Estat, que són embarcades en ports catalans rumb a règims dictatorials i guerres.

Aquesta comissió podria encarregar un informe al respecte que puguem debatre i que permeti fixar un full de ruta per aconseguir una Catalunya que no contribueixi a la perpetuació de guerres i a la violència armada en general.

- **Aplicar polítiques de seguretat més eficients i coherents amb la construcció de pau.**

Un altre aspecte a tenir en compte és el de si la seguretat que estem desenvolupant respon a les amenaces a la nostra seguretat.

Si analitzem les amenaces i riscos a la seguretat que identifiquen els principals governs i institucions de defensa del nostre entorn és més que qüestionable considerar que siguin els exèrcits la manera més eficient per fer-lis-hi front.

La primera de les amenaces compartides entre l'OTAN, l'UE, Espanya i els EUA, -el **terrorisme**-, sabem que és gestionada amb costos de seguretat i mesures polítiques i socials.

La Guerra Contra el Terror s'ha demostrat contraproductiva per reduir-lo, i més bé al contrari n'ha generat més.

La segona de les amenaces, la **proliferació d'armament** es treballa amb acords multilaterals i tractats de desarmament;

la tercera amenaça identificada, el **ciberterrorisme**, no requereix òbviament dels exèrcits ni de les seves armes per ser contrarestat;

la **seguretat energètica i nuclear** pot afrontar-se amb mesures encaminades a promoure l'economia verda i sostenible que comporti menys riscos per la seguretat;

els **estats fràgils** que puguin ser focus de conflicte requereixen més desenvolupament, igualtat i llibertat, cosa que les intervencions militars no asseguren, i si no, mirin el cas de Líbia;

el **crim organitzat** es competència sobre tot dels costos de seguretat;

les **crisis econòmiques**, que també han sigut identificades com a amenaça a la seguretat per les institucions esmentades, no sembla que puguin ser controlades manu militari;

la **seguretat marítima** està en mans d'una combinació de costos d'àmbit policial i militar, i especialment d'agents humanitaris;

una altra amenaça, el **canvi climàtic** no sembla que pugui ser reconduït a base de canonades ni bombardejos;

finalment, sembla intencionadament desproporcionat que s'hagi d'enviar l'exèrcit per fer front als **fluxos migratoris irregulars**, és a dir, a homes, dones i nens desarmats intentant passar una frontera marítima o terrestre buscant una vida millor.

- És per això que cal caminar cap a la **reducció de les estructures militars** i reconduir aquests recursos a ajudar-nos veritablement a fer front a les amenaces, esmentades abans, a la nostra seguretat.

Per això, cal **oposar-se als augments d'efectius militars**, com el que acaba de llençar el Govern espanyol, justificat en la participació en operacions militars a l'exterior i en la militarització de tasques d'àmbit civil, com l'extinció d'incendis.

A Catalunya hi ha 5.162 bombers, dels quals 2.240 són voluntaris. No seria millor destinar els recursos de la UME, amb 3.500 quadres de comandament i personal de tropa i marineria, als cossos de bombers?

- Cal que aquest Parlament **s'oposi l'ús de les operacions militars** de l'exèrcit espanyol com a eina de política l'exterior, cal evitar que l'exèrcit espanyol torni a participar en cruentes guerres que destrossen països i ens fan més insegurs.

Seguim el mandat de la Llei de Foment de la Pau, i apostem per unes relacions exteriors basades en la Cooperació al Desenvolupament, els Objectius de Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides i totes les iniciatives existents de pau, desarmament i promoció dels drets humans en la comunitat internacional.

- Els demanem que aquest Parlament **impulsi i promogui tant com pugui els processos de desarmament** existents. Ens referim, entre d'altres, al Tractat de Prohibició de les Armes Nuclears que Espanya bloqueja amb la resta de membres de l'OTAN, al procés de prohibició dels robots militars, seguint les directrius de la campanya internacional Stop Killer Robots, a promoure internacionalment i a Espanya la reducció de la despesa militar, tal i com demana l'Alt Representant pel Desarmament de Nacions Unides, qui va donar suport a la campanya global sobre la despesa militar.

Finalment, en últim lloc, cal que treballem plegades el **rol de la UE en matèria de seguretat i defensa**. Un català serà l'encarregat de comandar el procés de militarització de la UE, obert per la presidència europea anterior, que preveu destinar 13 mil milions d'euros a recerca i desenvolupament d'armament en el pressupost europeu 2021-27, als que caldrà sumar 35 mil milions que aportaran els estats, això sí, que no computaran com a dèficit.

És cert que Europa té molt a dir en qüestions de seguretat, no només dels seus habitants, sinó de tot el món. Però ni fabricar més armes, ni exportar-les a encara més països, ni tenir un exèrcit europeu, ni destinar més recursos a la I+D militar, faran que estiguem més segures, com poden veure amb les amenaces que la pròpia UE identifica com a prioritàries. Europa pot exportar seguretat, amb més Cooperació al desenvolupament i ajut humanitari, amb l'impuls de processos de pau i la mediació en conflictes, amb el reforçament de la democràcia, els drets humans i les llibertats, comproment-se amb decisió en la reducció de la contaminació i les emissions d'efecte hivernacle contra el canvi climàtic, acollint i donant asil a qui ho necessiti, tal i com va fer la resta del món amb els europeus quan ho van necessitar.

El govern català, el Parlament, els partits polítics als quals vostès pertanyen, les institucions públiques, així com cadascú de nosaltres, tenim la possibilitat i jo diria que la responsabilitat de fer del nostre país i del món un lloc millor.

Els ho diu la Llei de foment de la pau, la Moció 55/XI desmilitaritzem Catalunya, i les moltes iniciatives aprovades en aquest Parlament sobre pau i desarmament.

No valen excuses, són coneixedores de la situació, saben què s'ha de fer, no importa des d'on es faci, treballar per la pau és l'únic camí que ens portarà més seguretat.